

Ο εξώστης

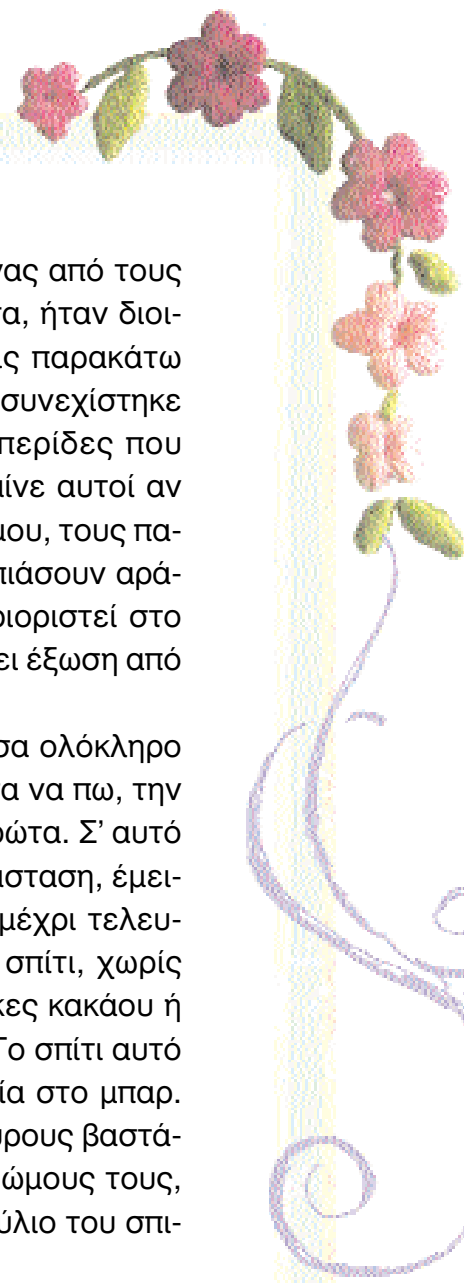
Ο συγγραφέας καθώς γράφει το ημερολόγιό του σκέφτεται τον πρώτο καιρό που πήγε στην Αφρική. Από το παράθυρο του γραφείου του βλέπει τις φυτείες με τους μαύρους εργάτες να δουλεύουν και ο νους τρέχει στα περασμένα.

χει πάψει η βροχή. Θα σταμάτησε όταν κοιμόμουν. Επιτέλους· τι να γυρίσουμε ανάποδα... Μη μου πεις όμως να κοιτάξω έξω από το παράθυρο, γιατί τα χαλάσαμε. Μ' ενοχλεί αυτή η φυματική λιακάδα που κάνει. Η κόκκινη γη, τα δέντρα, τα φυλλώματα που πνίγουν την έπαυλή μου, είναι όλα καταμουσκεμένα· στάζουν δηλητήριο. Έρχεται μία οσμή χλωρών φυτών που μου φέρνει παραφορά. Έτσι ακριβώς ήταν η ατμόσφαιρα εκείνο το πρωί όταν κατεβήκαμε από το πλοίο, γιατί και τότε η ίδια εποχή ήτανε. Από το ανοιχτό παράθυρό μου, που έχει πραγματικά ωραία θέα, γιατί η έπαυλή μου βρίσκεται ψηλά – αυτοί που έρχονται από τις φυτείες είναι το πρώτο σπίτι που βλέπουνε – αντικρίζω τα σοκολατιά νερά του Βούρι. Έχει κατεβασιά· κάτι δυστυχισμένοι μαύροι, μέσα στις πιρόγες, παλεύουν με τα κύματα. Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί τους λέω δυστυχισμένους, σα να είμαι ευτυχισμένος εγώ. [...]

Εδώ που τα λέμε, είχα και καλές στιγμές εδώ, που μόνο με νοσταλγία μπορώ να τις θυμάμαι. Υπήρξε μία εποχή, ιδίως τον πρώτο καιρό, που ήταν όλο ευχάριστες εκπλήξεις. Δεξιώσεις στο διοικητήριο, γεύματα στο σπίτι μου, η άφιξη καμιάς χορεύτριας από την Ευρώπη, η εμφάνιση στους δρόμους και στο μπαρ του «Ατλαντίκ» κανενός νεοφερμένου. Μου άρεσε ν' αφιερώνομαι στον εαυτό μου, στα βιβλία μου, στ' αντικείμενά μου, όταν ήμουνα μόνος- πράγμα σπάνιο. Με είχαν δεχτεί στον κύκλο τους ο διοικητής και μερικοί άλλοι- άνθρωποι με δικές τους φυτείες, ξενοδοχεία, καταστήματα.

Με πολλή δυσκολία μπορούσε να εισχωρήσει στον κύκλο μας κανένας άλλος. Παίζαμε χαρτιά τα βράδια, πότε στα σπίτια τους, πότε

στο σαλόνι του ξενοδοχείου, πότε στο δικό μου σπίτι. Ένας από τους πιο αχώριστους φίλους μου, κι από τους πρώτους μάλιστα, ήταν διοικητής – κάτι που θα εκπλήξει αυτόν που θα διαβάσει τις παρακάτω γραμμές. Δεν περνούσε μέρα που να μην τον δω. Αυτό συνεχίστηκε μέχρι τελευταία. Αλλά γι' αυτόν αργότερα. Οι χοροεσπερίδες που έχουν γίνει σ' αυτό το σπίτι έχουν αφήσει εποχή. Τι φτάνει αυτοί αν τους έδωξα εγώ με τις μεμψιμοιρίες μου, τις νοσταλγίες μου, τους παραλογισμούς μου; Τώρα τα δωμάτιά μου κοντεύουν να πιάσουν αρχές. Σε μερικά απ' αυτά ούτε πατάω καθόλου. Έχω περιοριστεί στο γραφείο μου και στην κρεβατοκάμαρα, σαν να έχουνε κάνει έξωση από τα άλλα δωμάτια.

Και τι δεν έφερα από την πατρίδα. Κυριολεκτικά ξήλωσα ολόκληρο το σπίτι μου όπως ήταν. Τα πράγματα πήραν, θα μπορούσα να πω, την ολόγεια θέση μέσα στα διάφορα δωμάτια που είχαν και πρώτα. Σ' αυτό επέμεινα πολύ. Στην αρχή, μέχρι να κατοπτρεύσω την κατάσταση, έμεινα στο «Αντλαντίκ» για αρκετούς μήνες. Από τότε είχα μέχρι τελευταία, μόνιμα, ένα δωμάτιο σ' αυτό. Έψαχνα παντού για σπίτι, χωρίς αποτέλεσμα, γιατί τα περισσότερα γειτόνευαν με αποθήκες κακάου ή μπανάνας, και μου ήταν αδύνατο να υποφέρω την οσμή. Το σπίτι αυτό μου το βρήκε κάποιος άγνωστός μου, που γνώρισα τυχαία στο μπαρ. Σαν ψέμα μου φαινόταν όταν ένα πρωί αντίκριζα τους μαύρους βαστάζους, τον έναν πίσω από τον άλλο, να κουβαλάνε στους ώμους τους, και μερικοί στο κεφάλι, από την προκυμαία μέχρι το προαύλιο του σπιτιού μου, τις αποσκευές μου και τα διάφορα έπιπλα.

Εγκαταστάθηκα, αφού έκανα τις απαραίτητες επισκευές, αλλαγές στη διαρρύθμιση ορισμένων δωματίων, βαψίματα, νέες εγκαταστάσεις λουτρού και κουζίνας, σα να επρόκειτο να ζήσω άλλη μία ζωή. Τόσο μου έκοβε... Κι αν τα λέω αυτά, είναι για να δείξω πόσο έξω έπεσα στα σχέδιά μου. Πίστευα πως με κάτι τέτοια μπαλώματα θα μπορούσα να δώσω συνέχεια στο παρελθόν μου.

Το σπίτι μου είναι δώροφο – χώρια η σοφίτα και το υπόγειο. Στον επάνω όροφο, τα παράθυρα της ανατολικής πλευράς – στα δωμάτια της οποίας έχω εγκαταστήσει το σαλόνι μου, την κρεβατοκάμαρή μου, το μπάνιο μου – βλέπουν προς ένα λόφο, σε σχήμα τραπεζοειδές, κατάφυτο από κάθε είδους τροπικά φυτά και δέντρα που θα μπορούσε να

φανταστεί άνθρωπος. Η δυτική πλευρά είναι αυτή που περιέγραψα, που βλέπει προς το Βούρι· φαίνεται από το παράθυρό μου αυτή τη στιγμή όπως γράφω. Αλλά τι τα θέλω αυτά. Όχι, θα περιγράψω και τον κήπο.

Ο κήπος μου, απομίμηση σε μικρογραφία δημοσίων κήπων της Ευρώπης, ιδίως στην αρχή ήταν κάτι το οποίο έκανε το θαύμα του όποιος ερχόταν. Είχα φέρει κηπουρούς ειδικούς, στρατολογημένους για ένα κομμάτι ψωμί από κάποια γειτονική αποικία. Το μόνο τους μέλημα ήταν να μου περιποιούνται όλα· να ψαλιδίζουν από δω (είχαν δώσει στα διακοσμητικά φυτά διάφορα σχήματα γεωμετρικά ή πουλιών), να κλαδεύουν από κει, να φυτεύουν, να ραντίζουν, να ποτίζουν. Το πρωί, όταν ξύπναγα, ήταν χαρά Θεού – απ' όποιο παράθυρο και να κοίταζα. Κατέβαινα και επιθεωρούσα τα φυτά μου. Γενικά, την εποχή εκείνη, φρέσκος ακόμα από τον κίνδυνο που είχα διαφύγει, τα απολάμβανα όλα.

Όλα, όλα έχουν τελειώσει τώρα. Έχουν τελειώσει από τότε που σταμάτησαν οι επισκέψεις. Σπάνια τώρα έρχεται κανένας. Ούτε κι ο Πήτερ (ένας νεαρός μου φίλος), έρχεται πια. Ερχόταν σχεδόν κάθε Σάββατο βράδυ, από μία φυτεία όπου είναι χρόνια επιστάτης. Τον άφηνα και κοιμόταν εδώ για να γλιτώνει το ξενοδοχείο· του είχα πάντοτε το ίδιο δωμάτιο, μέχρι που είχε καταντήσει σα δικό του. Αυτός μου έμαθε όλα τα μυστικά της αποικίας· πώς αναπτύσσονται οι μύκητες από την υγρασία πάνω στο σώμα· πώς να μην τρώω τις άκρες από τις μπανάνες γιατί μαζεύουνε μικρόβια· πώς να μην τρώω πολλά αυγά και σοκολάτα, σα να έχω φάει ποτέ στη ζωή μου ... Τα βράδια, κουρασμένοι από τη συζήτηση, βρίσκαμε καταφύγιο στα βιβλία και στο ποτό. Βαστούσε, σαν κι εμένα, ημερολόγιο κάθε μέρα. Είχε σκοπό να κάνει κομπόδεμα για να επιστρέψει στην Αγγλία και να αφιερωθεί στο γράψιμο με θέμα την Αφρική. Μάζευε υλικό από τώρα· κατάγραφε, επιτόπου, προτού το ξεχάσει, ό,τι έπεφτε στην αντίληψή του. Κάθε έξοδο, και το πιο μικρό, το σημείωνε κι αυτό σ' ένα βιβλιαράκι, που είχε πάντοτε στην τσέπη του. Φορούσε τα ίδια χακί ρούχα, στρατιωτικής μόδας, από τότε που τον γνώρισα... Τώρα τον έχω χάσει. Μ' εγκατέλειψε κι αυτός.

Νίκος Καχτίσης
(Καναδάς)